

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

**МЕТРОЛОГІЯ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ, СЕРТИФІКАЦІЯ ТА
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки магістр
(рівень вищої освіти)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва напрямку)

спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

Львів-2020

Програма з дисципліни «Метрологія, стандартизація, сертифікація та управління якістю» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» (денна і заочна форма навчання)

Розробник: професор Паска М.З.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри готельно-ресторанного бізнесу

Протокол від “31” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри готельно-ресторанного бізнесу

_____
(підпис)

(Голод А.П.)
(прізвище та ініціали)

©Паска М.З., 2020

© ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020 рік

Вступ

Програма навчальної дисципліни “**Метрологія, стандартизація, сертифікація та управління якістю**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **магістра** за спеціальністю **073 «Менеджмент»**.

Метрологія, стандартизація та сертифікація становлять невід’ємну частину діяльності людства і безпосередньо впливають на якість життя, товарів та послуг, але розуміються та інтерпретуються різними людьми по-різному. Тому важливо, щоб ці складові розумілися відповідно до задач, поставлених перед цими видами людської діяльності.

Мета навчальної дисципліни: узагальнення та характеристика основних понять використовуваних у сфері державного регулювання якості товарів та послуг, та висвітлення їхніх організаційно-методичних принципів у сучасному конкурентному середовищі.

Завдання: • вивчення основ стандартизації і сертифікації показників якості продукції, методів оцінювання її рівня, перспектив розвитку міжнародної стандартизації і сертифікації; • формування вмінь використовувати нормативно-технічні документи для розв’язання практичних завдань сертифікації продукції та послуг; • вивчення термінології з управління якістю; • оволодіння проблемою якості на сучасному етапі та її вплив на розвиток економіки країни; • вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду управління якістю товарів для подальшого його розвитку; • створення і впровадження систем якості товарів.

Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: принципи сучасної стандартизації, діяльності з підтвердження відповідності, теорії управління якістю продукції та послуг, метрологічної науки; завдання стандартизації та метрології, законодавчу та нормативну бази стандартизації та метрологічної системи України; процедури розроблення

стандартів та ТУ; правил впровадження стандартів; функції метрологічної служби підприємства: фізичні величини та засоби вимірювальної техніки; основні положення Теорії похибок; сучасні наукові та практичні підходи до забезпечення якістю та створення систем управління відповідно до міжнародних стандартів, значення та етапи формування управління якістю, роль управління якістю в системі загального менеджменту; класичні та нові методи управління якістю;

вміти: працювати із законодавчими актами та нормативною документацією, стандартами, ТУ, кодексами ustalеної практики; розробляти та оформляти нормативні документи згідно з ДСТУ 3008-95 та ДСТУ 1.5:2003; розуміти завдання та принципи системи підтвердження відповідності, порядок функціонування системи сертифікації УкрСЕПРО; усвідомлювати необхідність забезпечення єдності вимірювань; визначати функції метрологічної служби підприємства; визначати похибку та невизначеність вимірювань; працювати із законодавчою та нормативною базою метрологічної системи; розуміти та вміти застосовувати основні положення стандарту ДСТУ ISO 9001 та інших інструментів забезпечення якості; розробляти політику підприємства в галузі управління якістю; впроваджувати системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів; забезпечувати якість і безпеку продукції на основі відповідних стандартів та у межах систем управління безпечністю харчових продуктів під час їх виробництва і реалізації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття державного технічного регулювання. Основи метрології

Поняття державного технічного регулювання. Основні поняття метрології. Міжнародна система одиниць. Міжнародні метрологічні організації. Європейські метрологічні організації. Метрологічна система України

The concept of the State technical regulation. Basic concepts of metrology. International system of units of physical magnitudes. International metrological organizations. European metrological organizations. Metrological system of Ukraine

Тема 2. Стандартизація як складова системи державного технічного регулювання

Standardization as the constituent part of the system of State technical regulation

Основні поняття стандартизації. Міжнародні організації зі стандартизації. Структура європейського управління. Європейські організації зі стандартизації. Міжнародні спеціалізовані організації, діючі у сфері стандартизації. Міжнародні організації із стандартизації агропромислової продукції

Basic concepts of standardization. International standardization organizations. Structure of European management. European organizations for standardization. Specialized international organizations operating Standardization. International organizations operating standardization of production of agriculture

Тема 3. Основи національної системи підтвердження відповідності.

Fundamentals of the national system of attestation of conformity

Принципи оцінювання і аудиту відповідності. Виникнення і розвиток сертифікації. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Стандарт ISO 26000 "Настанови з соціальної відповідальності. Національна система сертифікації України. Порядок проведення сертифікації

Principles of assessment and audit of conformity. Origination and development of system of certification ...International standards of social accountability. Standard ISO 26000 "Guidance on social responsibility" National system of certification of Ukraine. Procedures of certification

Тема 4. Якість та порядок її забезпечення.

Quality and methods of its ensuring

Фактори формування якості. Методи контролю якості. Історія розвитку систем якості. Сертифікація систем управління якістю. Порядок захисту інтересів споживачів в Україні

Factors of forming of quality. Methods of control of quality. History of development of quality systems. Certification of systems of quality management. Norms of protection of interests of consumers in Ukraine

Тема 5. Державне регулювання якості та безпечності харчової продукції

State regulation of quality and safety of foodstuffs.

Поняття безпечності харчової продукції. Світові проблеми гарантування безпечності харчової продукції. Порядок і засоби регламентування безпечності харчових продуктів. Система безпечності НАССР. Світова організація торгівлі як гарант якості і безпечності продукції. Екологічна складова безпечності харчової продукції

Concept of safety of foods. Global problems of guaranteeing of safety of foodstuffs

Procedures and means of guaranteeing of safety of Foodstuffs. System of safety of foodstuffs HACCP. World Trade Organization as a guarantor of quality of production, goods and services. Environmental constituent of safety of foodstuffs

Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи: - лекції із застосуванням технічних засобів (мультимедійний проектор), лекції-тренінги, лекції-дискусії; - семінарські заняття, які головним чином спрямовані на дискусію навколо попередньо визначених тем.

На заняттях використовуються різні методи навчання з метою закріплення знань, а саме методи «мозковий штурм», «круглий стол», «спір», «диспут» тощо. Також на заняттях виконуються ситуативні вправи, наближені до реальних подій, що надає можливість студентам здійснювати дослідницький метод.

Лекційна форма навчання поєднується з різними видами практичних та семінарських занять, на яких закріплюються і поглиблюються одержані на лекціях знання, що сприяє виробленню вмінь та навичок практичної діяльності. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з науковою літературою та нормативними актами з питань управління розвитком та проектами у сфері менеджменту.

Методи контролю

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного і підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах. Студенти, які брали участь у науковій діяльності, отримують додаткові бали. Підсумковий контроль проводиться у формі семестрового заліку (відповіді на питання (письмові, тестові)).

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково

враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Література

1. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю : підручник / Баль-Прилипко Л. В., Слободянюк Н. М., Поліщук Г. Є., Паска М. З., Бурак В. Є. – Київ : Компринт, 2017. – 573 с.
2. Bal-Prylypko, L. V., Slobodianiuk, N. M., Polishchuk, G. Y., Paska, M. Z., Burak, V. Y. 2017. Standardization, metrology, certification, and quality management: manual. Kyiv, Ukraine : Komprint Publisher, 558 p.
3. Давидова, О.Ю., Писаревський, І.М. Ладиженська, Р.С. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві: Навч. посібник. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 414 с.
4. Давидова, О. Ю. Управління якістю продукції та послуг у готельно-ресторанному господарстві [Електронний ресурс] : підручник / О. Ю. Давидова . – Харків : Іванченко І. С., 2018 . – 488 с.
5. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга. (ISO 22000:2002). ДСТУ ISO 22000:2007. - К.: Держспоживстандарт України, 2007. -(Національний стандарт України)
6. Методологія харчової науки : програма (орієнтовна) нормативної навчальної дисципліни для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності 181 «Харчові технології» в аграрних вищих навчальних закладах / розроб. М. З. Паска, О. Р. Михайлицька. – Київ : Агроосвіта, 2016. – 10 с.
7. Паска М. З. Впровадження НАССР у технології м'ясних посічених напівфабрикатів з рослинною сировиною / Паска М. З., Маслійчук О. Б. // Сучасні тенденції з розвитку готельно-ресторанного бізнесу. Якість і безпечність продуктів харчування : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. – Львів : ЛІЕТ, 2020. – С. 15–20.
8. Паска М. Сучасні рішення для управління харчовою безпекою в закладах ресторанного господарства / Марія Паска // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності : зб. матеріалів наук.-практ. семінару (3 жовтня 2019 р., с. Гута). – Львів, 2020. – С. 52–55.

Додаткова

1. ISO 22000. 2018. Food safety management systems – Requirements for any organization in the food chain.
2. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : закон України за № 771/97 від 06.08.2019.
3. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : закон України за № 2042-VIII від 06.08.19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>
4. Про затвердження Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР) : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України за № 590 від 01.10.2012
5. Про захист прав споживачів : закон України № 1023-XII.
6. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів : Закон України № 2639.
7. Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення заходу державного контролю у формі аудиту постійно діючих процедур, заснованих на принципах НАССР : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 446 від 08.08.2019 р
8. Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного контролю (інспектування) стосовно додержання операторами ринку вимог законодавства про харчові продукти та корми, здоров'я та благополуччя тварин : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 447 від 08.08.2019 р.
9. Пасека, С. Р. (2019) Методологічні аспекти формування мотивованості персоналу у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія Економічні науки (№ 3). pp. 104-114.
10. Паска М. Формування професійних компетентностей магістрів спеціальності 241 „Готельно-ресторанна справа” / Марія Паска // Маркетинг ХХІ століття: виклики змін : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю заснування кафедри маркетингу і комерційної діяльності ХДУТ / редкол. О. Черевко. – Харків, 2020. – С. 263–265.
11. Інноваційний інжиніринг м'ясопереробних підприємств : програма нормативної навчальної дисципліни підготовки здобувачів вищої освіти "магістр", спеціальності 181 "Харчові технології" в аграрних ВНЗ / розроб. О. В. Радчук, М. З. Паска, І. О. Мартинюк. - Київ, 2016. - 10 с.
12. Збірник нормативних документів державного регулювання у сфері ресторанного бізнесу / уклад: О. І. Черевко, Л. П. Малюк, Г. В. Дейниченко. – Харків .: ФаворЛТД, 2003. – 440 с.

ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.

Методологія науки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.